

Аннотация. В статье проанализировано современное состояние мониторинга учебных достижений будущих агрономов и предложены пути усовершенствования системы мониторинга качества учебных достижений будущих специалистов агропромышленного комплекса.

Ключевые слова: Болонский процесс, система высшего образования, аграрное образование, мониторинг учебных достижений студентов, высшее аграрное учебное заведение

PRACTICE THE ORGANIZATION OF MONITORING OF QUALITY OF EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS OF STUDENTS OF HIGHER AGRARIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

O. SYENCHEVA, post-graduate student, National University of life and Environmental Sciences of Ukraine

Summary. In article was analyzed condition of monitoring of educational achievements of agronomists and proposed improving areas of the quality monitoring system of educational achievements of future specialists of agro-industrial complex.

Key words: The Bologna process, the higher education system, agricultural education, monitoring of educational achievements, higher agricultural education institution

УДК 378.147

РЕФОРМУВАННЯ ВИКЛАДАННЯ І ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ

О.Ф.СМОЛЯРЧУК, аспірант Національного університету біоресурсів і природокористування України

Анотация. У статті розглянуто основні аспекти реформування викладання і вивчення англійської мови в Китайській Народній Республіці. Представлено ретроспективний аналіз досвіду викладання англійської мови в китайських університетах і коледжах. Здійснено порівняння мети, цілей, методики та вокабуляру «Навчальної програми з англійської мови для студентів університетів/коледжів немовного профілю» («College English Curriculum») 1980 р., 1985-1986 рр., 1999 р. та 2007 р. Констатовано перехід від мовної компетентності до комунікативної і трансформацію методики викладання (від розвитку лише одного вміння до комплексного розвитку вмінь).

Ключові слова: англійська мова, навчальна програма, методи викладання, комунікативний метод викладання, викладач англійської мови

Постановка проблеми у загальному вигляді. Англійська мова поширилась по всьому світу як мова міжкультурного спілкування, мова науки і техніки. У останні десятиліття вона набуває дедалі більшого значення у суспільно-політичному й економічному житті Китайської Народної Республіки. На

© О. Ф. Смолярчук, 2015

важливість англійської мови в Китаї вказав МакАртур (McArthur), заявивши, що «англійська мова масово є головною іноземною мовою (і затребуваною) в КНР (Китайській Народній Республіці), де вона має високий статус як глобальний засіб вираження в навчанні, подорожах, розвагах, електронній комунікації та в бізнесі» [3; 353].

Для того, щоб громадяни могли повноцінно брати участь у діяльності різного спрямування як у країні, так і за кордоном, англійська мова викладається в Китаї як іноземна, починаючи з молодшої школи і закінчуючи університетом. Оскільки її викладання вже має певну історію, такий досвід заслуговує на окреме дослідження для подальшого використання позитивних ідей у вітчизняних університетах.

Мета статті – розглянути основні аспекти реформування викладання і вивчення англійської мови в Китайській Народній Республіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання викладання та вивчення англійської мови в Китаї досліджували багато зарубіжних науковців. Про актуальність досліджуваної теми свідчать як кількість опублікованих праць, так і їх різноаспектність: вплив Культурної революції на викладання англійської мови в КНР (Доу М.Р. (Dow M.R.)), концепції білінгвальної освіти в Китаї (Аньвей Фен (Anwei Feng), Жинін Вей (Rining Wei)), система тестування з англійської мови в Китаї (Ліін Чен (Liying Cheng)), переваги та недоліки комунікативного методу у викладанні англійської мови в Китаї (Андерсон (Anderson J.)), міжкультурне порівняння стратегій вивчення мови в Китайській Народній Республіці та інших країнах (Біделл Д.А., Оксфорд Р.Л. (Bedell D.A. & Oxford R.L.)), глобалізація і англійська мова в системі вищої освіти Китаю (Цюньюе Чан (Junyue Chang), Лін Пань (Lin Pan), Девід Блок (David Block)).

Виклад основного матеріалу дослідження. Нинішній процес реформування викладання англійської мови у сфері вищої освіти КНР, зокрема, у коледжах, є відображенням потреби у змінах як реакції на зростання ролі англійської мови в процесі глобалізації. При цьому пріоритетом при викладанні англійської мови в китайських університетах стає модель «глобальної англійської мови» (Global English model) з акцентом на комунікативну та діяльнісну компетентність для відповідності новим вимогам глобальної комунікації в контексті сучасної глобалізації в епоху СOT [4; 9-10].

Для розуміння конкретних змін викладання і вивчення англійської мови доцільно здійснити порівняння програм з англійської мови та детальніше розглянути їх відмінності. З цією метою ми звернулись до дослідження Вейхуа Ло, який презентує 3 навчальні програми з англійської мови для студентів Китаю, для яких англійська мова не є спеціальністю («Curricula for non-English Majors in China») – навчальні програми 1980 р., 1985-86 р. та 1999 р. Автор висвітлює мету, цілі, методологію та вокабуляр кожної з них.

Вейхуа Ло зазначає, що очевидні зміни полягають у:

- цілях програм;
- переході від мовної компетентності до комунікативної компетентності;
- збільшення обсягу лексичного запасу;
- трансформації методики викладання: від розвитку лише одного вміння (single skill training) до комплексного розвитку вмінь (integrated skills development), від методів, у яких основна увага відводиться викладачеві (teacher-centred), до методів, у яких основна увага відводиться студенту (learner-centred).

Отже, щоб відповідати швидкому зростанню міжнародної комунікації в

Китаї, відбувся перехід від опанування однієї мовної навички – «отримання інформації» (Навчальна програма 1980 р.) до двосторонньої комунікативної компетентності – вміння «обмінюватись інформацією» (Навчальна програма 1999 р.). Помітною є і зміна в цілях усіх трьох програм: з нечітко визначених у Навчальній програмі 1980 р., розвитку тільки одного вміння – у читанні (Навчальна програма 1985-86 р.) до інтегрованого формування макро-навичок у Навчальній програмі 1999 р. Водночас значно зросли вимоги до лексичного запасу: з 500 найбільш часто використовуваних слів і фраз до 6 500. Зазначені відмінності розглянутих програм представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняння навчальних програм з англійської мови (1980-1999)

	Навчальна програма 1980 р.	Навчальна програма 1985-86 р.	Навчальна програма 1999 р.
Мета	сформувати у студентів вміння отримувати інформацію англійською мовою	сформувати у студентів вміння отримувати інформацію англійською мовою для їхніх професійних потреб	сформувати у студентів вміння обмінюватися інформацією цільовою мовою
Цілі	визначені нечітко	розвиток умінь читання на високому рівні, розвиток умінь аудіювання на середньому рівні, розвиток умінь говоріння та письма на елементарному рівні	розвиток умінь читання на високому рівні, розвиток умінь аудіювання, говоріння, письма і перекладу на хорошому рівні
Методологія	методи, у яких головна увага відводиться викладачеві/тексту/тесту (teacher/ text/ test centred): метод граматичного перекладу	методи, у яких головна увага відводиться студенту (learner centred): метод граматичного перекладу у поєднанні з аудіо-візуальним методом на практиці	методи, у яких головна увага відводиться студенту (learner centred): метод граматичного перекладу у поєднанні з аудіо-візуальним методом на практиці
Лексичний запас	від 500 слів	від 1600 до 4000 функціональних та смислових слів	6500 слів

Представлене у таблиці 1 порівняння навчальних програм свідчить про цілеспрямований перехід від загальних і нечітко визначених цілей до мети щодо формування усіх видів англійської мовленнєвої діяльності на конкретно визначеному рівні. На нашу думку, ці та інші зміни у навчальних програмах слід розглядати у контексті реформування освітньої сфери у КНР. Як стверджує Хуй Ду, політики розпочали процес реформ в галузі освіти в Китаї у 2002 р., який був розроблений таким чином, щоб змінити напрям викладання англійської мови в університетах (College English (CE)) з домінуючого раніше виду мовленнєвої діяльності – читання на ті види, які потребують зараз більше уваги – аудіювання і говоріння.

Реформа розпочалася зі зміни головних тенденцій в офіційних документах. У той час, як раніше «Навчальна програма з англійської мови» – «College English Syllabus (CES)» була в основному орієнтованою на такий вид мовленнєвої діяльності як читання і передбачала його як основну мету викладання англійської мови, нова національна навчальна програма, а саме «Вимоги навчальної програми до курсу «Англійська мова» (College English Curriculum Requirements, CECR), запровадила нові пріоритети – аудіювання та говоріння.

Хуй Ду, посилаючись на висновки редакційної групи навчальної програми з англійської мови (College English Syllabus Revision Team, 1999:1) та Департаменту вищої освіти Міністерства освіти КНР (Department of Higher Education of Ministry of Education of P.R. China, 2007: 18), зазначає, що у «Навчальній програмі з англійської мови 1999 р.» – «College English Syllabus (CES) 1999», визначено, що метою курсу «Англійська мова» (College English) є розвиток у студентів відносно високого рівня компетентності в читанні і середнього рівня компетентності в аудіюванні, говорінні, письмі, перекладі, таким чином, щоб студенти могли обмінюватись інформацією англійською мовою. Натомість у «Вимогах до навчальної програми з англійської мови 2007 р.» – «College English Curriculum Requirements (CECR) 2007», визначено, що метою курсу «Англійська мова» (College English) є розвиток умінь студентів використовувати англійську мову повноцінним способом, особливо в аудіюванні та говорінні, таким чином, щоб у майбутньому в освіті і кар'єрі, а також під час соціальної взаємодії вони були б в змозі ефективно спілкуватися.

Дослідження Хуй Ду описує успіх реформи, відслідковуючи як три університети відгукнулися на нову мету викладання. Воно сфокусоване на двох аспектах: як організований процес викладання англійської мови, і як ця реформа вплинула на студентів та викладачів [2; 1-2].

Автор пояснює, що для того щоб зрозуміти процес викладання англійської мови в Китаї, в першу чергу необхідно зрозуміти його контекст. Процес викладання англійської мови завжди описувався в офіційних документах, розроблених Міністерством освіти: перший був пов'язаний з впровадженням «CES» з 1980-х по 2004 р., а другий – із впровадженням «CECR» з 2004 р. по теперішній час. У цих документах передбачено три рівня вимог для студентів в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі та перекладі. Національні тести з англійської мови («National CE Tests»), які, ймовірно, є головним мотивуючим фактором навчання англійської мови, використовуються щоб перевірити, чи відповідають студенти цим вимогам.

У той час як «CE Test Band 4 (CET4)» – національний тест на знання англійської мови як іноземної в Китаї (на 4000 слів), використовується для перевірки вимог початкового рівня, «CET 6» (на 6000 слів) використовується для перевірки другого рівня (вимоги для середнього рівня). Для більшості студентів, які здобувають ступінь бакалавра, «CET 4» є обов'язковим, а «CET 6» не є обов'язковим. Велика кількість викладачів та студентів китайських університетів приділяє найбільше уваги саме тестам цих двох рівнів.

До 2004 року підручники для вивчення курсу англійської мови (CE) були укладені з використанням навчальної програми «CES (1999)», а тепер використовується навчальна програма «CECR (2004, 2007)». Національні документи, а також підручники, що мають безпосереднє відношення до них, відображають стереотипний китайський підхід до знань, який розглядає процес «вивчення мови як оволодіння головною частиною знань», де процес навчання сприй-

мається як «піднімання по сходах». Через те, що у навчальній програмі «CES (1999)» головна роль приділялася читанню, викладання англійської мови в аудиторіях було сфокусованим на підручнику та викладачеві. Зосередивши головну увагу на аудіюванні та говорінні, нова мета викладання, закладена у навчальній програмі «CECR (2007)», зумовила перехід до комунікативного підходу на основі використання інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) [2; 2-3].

Як зазначено у «Навчальній програмі з англійської мови для студентів немовного профілю (1999 р.)» (College English Syllabus (1999)), китайські студенти повинні відповідати «Основним вимогам», де вказано, що їхній словниковий запас повинен досягти 4200 слів. За повідомленнями Комітету з тестування англійської мови (CET Committee), середній прохідний відсоток для тесту «CET 4» в ключових університетах Китаю в 2000 р., 2001 р. і 2002 р. склав 52,2 %, 51,0 % і 50,7 % відповідно. Це свідчить про те, що майже половина студентів з провідних університетів не відповідає основним вимогам курсу англійської мови («Basic Requirements in the College English Syllabus»). Однак, якщо брати до уваги всі університети Китаю, то більшість студентів не відповідали «Основним вимогам курсу англійської мови» («Basic Requirements in the College English Syllabus») протягом цих трьох років. Китайські дослідники припускають, що причиною цього є те, що значна частина китайських студентів насправді не мають лексичного запасу 4200 слів.

Уже у 1986 році у «Навчальній програмі з англійської мови» («College English Syllabus») було передбачено, що викладання англійської мови повинно бути спрямованим на розвиток комунікативної компетентності студентів. З тих пір це є стало головною метою викладання англійської мови в університетах. За Хаймсом (Hymes), комунікативна компетентність включає в себе чотири аспекти: (а) системний потенціал; (b) доцільність; (c) подія і (d) вірогідність. У той час як «системний потенціал» відноситься до знання граматики і лексики мови, «доцільність» є обов'язковою для парадигматичних відносин, які, через ризик надмірного спрощення, розподіляють вибір слів. Очевидно, що великий лексичний запас індивіда може допомогти йому/їй розвинути сильну комунікативну компетентність [1; 573].

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень. Викладання англійської мови в китайських університетах докорінно змінилося після того, як Китай вступив у Світову організацію торгівлі. Про зміни у викладанні та вивченні англійської мови свідчить порівняння трьох навчальних програм з англійської мови для студентів Китаю: 1980 р., 1985-1986 р. та 1999 р. Реформування стосувалось, зокрема: чіткішого визначення цілей, переходу від мовної компетентності до комунікативної компетентності; збільшення обсягу лексичного запасу, трансформації методики викладання (від розвитку лише одного вміння до комплексного розвитку вмінь). На особливу увагу заслуговує переорієнтація з методів, у яких основна увага відводиться викладачеві (teacher-centred), на методи, у яких основна увага відводиться студенту (learner-centred).

Перспективи подальших наукових досліджень можуть бути пов'язані з вивченням глобалізаційного впливу англійської мови в системі вищої освіти Китаю.

Література

1. Ду Хуй. Міркування щодо лексичного запасу студентів китайського університету. Журнал "Міжнародна освіта" т. 5, № 4, 2004. Китайський фарма-

цвітничний університет. 2004 р., С. 573. Інтернет доступ: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ903880.pdf>

2. Ду Хуй. Викладання англійської мови в Китаї: відповіді для нової мети викладання. В контексті TESOL, спеціальний випуск S3. Міжнародна конференція ACTA 2012 р. TESOL як глобальна торгівля: етика, справедливість та екологія. 2012 р. С. 1-2, 2-3. Інтернет доступ: http://www.tesol.org.au/files/files/278_hui_du.pdf

3. МакАртур Т. Оксфордський гід зі світової англійської мови. Оксфорд: Оксфорд Юніверсіті Пресс. 2002 р. С. 353.

4. Вейхуа Ло. Викладання англійської мови в китайських університетах в епоху Світової організації торгівлі: перспектива учня. Школа глобальних досліджень, соціальних наук і планування, Університет RMIT, Мельбурн, Австралія. 2007 р. С. 9-10.

REFERENCES

1. Du Hui, (2004). Reflections on Vocabulary Size of Chinese University Students. International Education Journal Vol. 5, № 4, 2004. China Pharmaceutical University. P. 573. Online access: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ903880.pdf>

2. Du Hui, (2012, November). College English teaching in China: Responses to the new teaching goal. TESOL in Context, Special Edition S3. 2012 ACTA International Conference. TESOL as a Global Trade: Ethics, Equity and Ecology. P. 1-2, 2-3. Online access: http://www.tesol.org.au/files/files/278_hui_du.pdf

3. McArthur, T. (2002). Oxford Guide to World English. Oxford: Oxford University Press. P. 353.

4. Weihua Luo, (2007, October). English Language Teaching in Chinese Universities in the Era of the World Trade Organization: A Learner Perspective. School of Global Studies, Social Science and Planning, RMIT University, Melbourne, Australia. P. 9-10.

РЕФОРМИРОВАНИЕ ПРЕПОДАВАНИЯ И ИЗУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В КИТАЙСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКЕ

Е.Ф. СМОЛЯРЧУК, аспирант Национального университета биоресурсов и природопользования Украины

***Аннотация.** В статье рассмотрены основные аспекты реформирования преподавания и изучения английского языка в Китайской Народной Республике. Представлено ретроспективный анализ опыта преподавания английского языка в китайских университетах и колледжах. Проведено сравнение целей, методики и вокабуляра «Учебной программы по английскому языку для студентов университетов/колледжей неязыкового профиля» («College English Curriculum») 1980 г., 1985-1986 гг., 1999 г. и 2007 г. Констатируется переход от языковой компетентности к коммуникативной и трансформацию методики преподавания (от развития только одного умения к комплексному развитию умений).*

***Ключевые слова:** английский язык, учебная программа, методы преподавания, коммуникативный метод преподавания, преподаватель английского языка*

REFORM OF TEACHING AND LEARNING OF ENGLISH IN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

O. SMOLIARCHUK, post-graduate student, National University of life and Environmental Sciences of Ukraine

Summary. *The article examines the main aspects of the reform of teaching and learning English in the People's Republic of China, based on the research of Chinese scholars such as Veyhua Luo, Hui Du and Du Hui. It presents a retrospective analysis of the experience of teaching English in Chinese universities and colleges.*

The article presents a comparative table of 3 curricula in English for Chinese university students who do not major in English («Curricula for non-English Majors in China»), these curricula are of 1980, 1985-86 and 1999 years. The author - Veyhua Lo highlighted the purpose, objectives, methodology and vocabulary of each one.

Another Chinese scholar - Hui Du, studied the process of reforms in education field, especially, in teaching English. In particular, he compared two educational programs - College English Syllabus (CES) and College English Curriculum Requirements (CECR). The first was largely focused on such type of language skill as reading, and included it as the main aim of teaching English, while the second has introduced new priorities: listening and speaking.

It is ascertained a transition from linguistic competence to communicative and transformation of teaching methods (from development of a single skill to the integrated development of skills).

Keywords: *English language, curriculum, teaching methods, communicative method of teaching, teacher of English*

УДК 37:316.614.5-021.261:63

**ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МОЛОДІ
ДО ВІДПОВІДАЛЬНИХ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН**

I. В. СОПІВНИК, доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті Національного університету біоресурсів і природокористування України

Анотація. *У статті здійснено аналіз стану готовності сучасної молоді до сімейного життя. Виокремлено проблеми, які виникають внаслідок безвідповідального ставлення молоді до створення сім'ї. Діагностовано сформованість окремих складових сімейної відповідальності сільської молоді.*

Ключові слова: *сімейна відповідальність, батьківська відповідальність, сім'я, сімейне виховання, профілактика соціального сирітства*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сім'я є одним із важливих соціальних інститутів. Добробут, стабільність, цінності, культура окремої сім'ї – визначають рівень розвитку певного суспільства. Сім'я забезпечує такі

© I. В. Сопівник, 2015